

Polacy na uniwersytecie w Innsbrucku, red. ks. E. Walewander, seria: Biblioteka Pedagogiczna, t. 4, Lublin 2001, ss. 96, indeks osobowy, ilustracje.

Kontakty Polaków z Innsbruckiem – stolicą Tyrolu – datują się już od wielu wieków¹, choć trzeba przyznać, iż Innsbruck nie był tak często odwiedzany jak Wiedeń. Celem podróży – poza względami turystyczno-zdrowotnymi – był bardzo często uniwersytet Leopolda Franciszka, słynący zwłaszcza z wysokiego poziomu teologii. Największą popularnością wśród polskich studentów cieszyła się uczelnia na przełomie XIX i XX wieku, kiedy to przed młodzieżą galicyjską pojawiła się możliwość kształcenia we wszystkich szkołach wyższych Austro-Węgier. Uniwersytet innsbrucki edukował Polaków także w okresie międzywojennym oraz – w mniejszym zakresie – w czasach PRL. Wielu wybitnych naukowców polskich zdobywało tam pierwsze stopnie naukowe lub należało do kadry dydaktycznej tej placówki.

Zasługi tyrolskiej uczelni nie powinny zatem zostać pominięte w dziejach kształcenia kolejnych pokoleń młodych Polaków oraz historii rozwoju polskiej myśli naukowej. Cieszy zatem inicjatywa Katedry Pedagogiki Porównawczej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, która poświęciła czwarty tom serii „Biblioteki Pedagogicznej” obecności Polaków na uniwersytecie w Innsbrucku. Omawiana pozycja – pod redakcją naukową ks. Edwarda Walewandra – składa się z pięciu artykułów, zaopatrzonych dwujęzycznym (polskim i niemieckim) wprowadzeniem. Obszerny indeks osobowy będzie niewątpliwie pomocą w korzystaniu z książki, a zamieszczone ilustracje – dobrym uzupełnieniem.

Tekst otwierający pracę, autorstwa ks. E. Walewandra, zaznajamia Czytelnika z dziejami miasta nad Innem, historią uczelni oraz diecezji w Innsbrucku. Następny artykuł – napisany przez Władysława Ćwika – prezentuje życiorysy studentów i uczonych pochodzących z ziem polskich, którzy studiowali lub wykładali na Uniwersytecie Leopolda Franciszka. Autor najobszerniej potraktował przełom XIX i XX wieku, choć nie pominął także okresu międzywojennego.

Następny artykuł – ks. E. Walewandra – jest swoistą kontynuacją powyższych zagadnień, gdyż poświęcony został obecności polskich studentów teologii na innsbruckiej uczelni po II wojnie światowej. Ważnym „dopowiedzeniem” tematu są kolejne teksty – ks. Józefa Niewiadomskiego i Tomasza Giedrojcia TJ. Autorzy, z perspektywy własnych doświadczeń: pierwszy – wykładowcy Wydziału Teologicznego wspomnianego uniwersytetu, a drugi – duszpasterza Polaków w Innsbrucku, przybliżają Czytelnikowi dzień dzisiejszy uczelni i miasta nad Innem.

¹ Zob. E. W a l e w a n d e r, *Innsbruck*, EK, t. 7, k. 259; W. Ć w i k, *Polacy w Innsbrucku do 1939 roku*, [w:] *Polonia i przyjaciele Polski w Austrii*, red. W. S. KucharSKI, Lublin 1995, s. 65.

Lektura książki dowodzi, że rola i zasługi uniwersytetu tyrolskiego w dziejach nauki polskiej, zwłaszcza okresu zaborów, były i są rzeczywiście doniosłe. Omawiana w publikacji problematyka ujęta jest odpowiednio szeroko, a zarazem dość syntetycznie. Co ważne, w wielu przypadkach oparta jest na zagranicznych archiwaliach, udostępniając Czytelnikowi informacje niedostępne w Kraju. Dlatego też pozycji tej nie będzie mógł ominąć żaden historyk edukacji, a także osoby zainteresowane przeszłością i teraźniejszością szkolnictwa wyższego.

Małgorzata Stopikowska

Pokój z dziećmi. Pedagogika chrześcijańska wobec zagrożeń rozwoju dziecka, red. B. Smolińska-Theiss, Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak” 1999, ss. 281.

Ojciec Święty uczy, że „pokój jest darem Boga jako swojego źródła”, jak również „dobrem właściwym ludzkim podmiotom, [...], owocem prawdy i cnoty. Jest on także wynikiem dynamizmu wolnej woli ludzkiej, kierującej się rozumem, ku dobru wspólnemu, które osiąga się w prawdzie, sprawiedliwości i miłości”¹. Tak rozumiana problematyka pokoju przestaje być jedynie kwestią właściwych ustaleń prawa międzynarodowego, ale zadaniem każdego człowieka.

Zaangażowanie na rzecz pokoju musi sięgnąć do najgłębszych pokładów ludzkiego serca, gdyż to w nim rodzą się wojny i przemoc. Tylko pojednanie i nawrócenie – a zarazem wzrost „nowego człowieka w Chrystusie” – może zmienić sposób myślenia ludzi i doprowadzić do upragnionego błogosławieństwa pokoju². W perspektywie nauczania papieskiego wychowanie jawi się zatem jako szczególnie ważny element budowania pokoju.

Wydaje się, że szczególnie pedagogika chrześcijańska jest predestynowana do tego, aby podnieść zagadnienie wychowania do pokoju jako jeden z istotnych wątków w teorii i praktyce wychowawczej. Postulowaną problematykę w sposób szczególny dostrzegł Salezjański Instytut Wychowania Chrześcijańskiego w Warszawie i jej poświęcił konferencję naukową pt. „Pokój z dziećmi”. Zaowocowała ona także wydaniem pracy zbiorowej pod tym samym tytułem.

Dzieło składa się z trzech części, poprzedzonych słowem wstępnym, pochodzącym od redaktora naukowego tomu, oraz orędzia Jana Pawła II, wzywającego

¹ J a n P a w e ł II, *Pokój – dar Boga powierzony ludziom [Orędzie na Światowy Dzień Pokoju na dzień 1 I 1982]*.

² Por. J. K o n d z i e l a, *Pokój w nauce Kościoła. Pius XII – Jan Paweł II*, Lublin 1992, s. 37-58.